

Харків
Видавнича група «Основа»
2016

УДК 373.2
ББК 74.1
Я11

Я11 Я кращої в світі країни не знаю... Національно-патріотичне виховання в ДНЗ. Середній вік. / упоряд. А. Г. Частнікова. — Х. : Вид. група «Основа», 2016. — 102, [2] с. — (Серія «Дошкільний навчальний заклад. Вихователю»).

ISBN 978-617-00-2597-5.

Посібник містить методичні рекомендації, розробки занять та виховних заходів, добірку дидактичних ігор та мовленнєвих вправ з національно-патріотичного виховання дітей середнього дошкільного віку, матеріали для роботи з батьками дошкільників.

Зручний формат та розміщення розробок на відривних аркушах дасть змогу вихователю використовувати матеріал посібника як роздавальний, а місця для записів — робити необхідні примітки щодо виконавців ролей, музичного супроводу, дій гравців, певного обладнання і т. ін.

Для вихователів дошкільних навчальних закладів.

УДК 373.2

ББК 74.1

ISBN 978-617-00-2597-5

© Частнікова А. Г., упорядкування, 2015
© Брикун Л. М., Голуб Т. І., Джевага С. А.,
Дудник К. В., Кочагіна О. М., 2015
© ТОВ «Видавнича група «Основа»», 2016

ЗМІСТ

Передмова	4
Конспекти занять та виховних заходів	8
Учіть дитину любити маму (<i>комплексне заняття</i>)	8
Колискова для малят (<i>тематичне заняття</i>)	12
Подорож пшеничного зернятка (<i>комплексне заняття</i>)	14
Диво-іграшки (<i>інтегроване заняття</i>)	16
Ознайомлення з посудом (<i>комплексне заняття</i>)	18
Такі гарні горщики, що з'їли би з борщиком (<i>інтегроване заняття</i>)	20
Криниця (<i>тематичне заняття</i>)	22
Я все люблю в своїм краю... (<i>інтегроване заняття</i>)	24
Чи всі ми вмієм спілкуватись та чемненько привітатись? (<i>морально-етична бесіда</i>)	27
Великодня казочка (<i>комплексно-тематичне заняття</i>)	31
Наша вулиця (<i>інтегроване заняття</i>)	34
Веселі вечорниці (<i>інтегроване тематичне заняття</i>)	36
Моя Батьківщина — Україна (<i>інтегроване заняття</i>)	38
Подорож Україною (<i>інтегроване заняття</i>)	42
З чого починається Батьківщина... (<i>тематичне заняття</i>)	45
Рідним краєм вирушаю, щастя всім-усім бажаю (<i>інтегроване заняття</i>)	47
Подорож до Міста майстрів (<i>інтегроване заняття</i>)	49
Подорож містом (<i>тематичне заняття</i>)	53
Сімейні українські звичаї (<i>інтегроване заняття</i>)	56
Вулицями рідного міста (<i>тематичне заняття</i>)	58
Мій рідний край (<i>інтегроване заняття</i>)	61
Моя сім'я (<i>тематичне заняття</i>)	62
Мій перший віночок (<i>інтегроване заняття</i>)	63
Козацька варта (<i>родинне свято</i>)	65
Дидактичні ігри	68
Мовленнєві вправи	75
Читаємо дітям	80
Робота з батьками	86
Патріотичне виховання дітей дошкільного віку (<i>батьківські збори</i>)	86
Щаслива сім'я, яка вона? (<i>батьківські збори-диспут</i>)	89
Громадянин виховується з дитинства (<i>батьківські збори</i>)	92
Анкети для батьків	94
Додаток	95
Відомості про авторів	103

ПЕРЕДМОВА

Моя Україна — це пісенька мами,
Розлогі лани колосяться хлібами,
Вишневі садочки, лелеки на хаті.
Купають ставочки хмарки пелехаті.

Моя Україна — то мамина ласка,
Червона калина, бабусина казка.
Це соняхи в цвіті, горобчиків зграя...
Я кращої в світі країни не знаю.

Людмила Савчук

У кожному історичному епоху виховується не абстрактна людина, а представник певного народу, носій певної національної культури. Сьогодні перед нами як педагогами постає завдання: виховати інтелектуальну, інтелігентну, високогуманну людину, патріота свого народу, землі своїх батьків. Нині настав час, необхідність у подоланні духовного занепаду нашого суспільства, відродженні та розвитку національної освіти, культури. Настав час сприймати нашу історію очима і серцем українського патріота, адже ще не всі маємо достатньо розвинуте почуття національної гідності, не вміємо шанувати і любити свою минувшину, не вміємо цінувати сучасність так, як інші народи. Немає сумніву в тому, що нам ще багато разів доведеться заглиблюватися в наше минуле, щоб у скарбниці давньої краси — народній культурі — черпати сили для подальшого руху вперед. Звертаючись до історичних святинь, прагнучи досягнути споконвічне, нетлінне, маємо чітко усвідомлювати: животворним корінням, що першим чутливо вбирає цілющі соки, є дошкілля. У цьому його безумовний пріоритет і першозначення.

Проблема громадянина-патріота давня, як світ. Вона постала перед людством тоді, коли виникла перша держава. Патріотичне виховання створює певні передумови громадянської поведінки. Однак це лише передумови. Любов до Вітчизни починається з любові до своєї малої батьківщини — місця, де людина народилася.

У цьому зв'язку величезного значення набуває визначення мети, завдань, змісту та засобів патріотичного виховання дітей дошкільного віку.

До основних завдань патріотичного виховання дітей 4–5 років належать:

- формування любові до рідного краю (*причетності до рідного дому, сім'ї, дитячого садка, міста*);
- формування духовно-моральних взаємин;
- формування любові до культурного спадку свого народу;
- виховання любові, поваги до своїх національних особливостей;
- почуття власної гідності як представників свого народу;
- толерантне ставлення до представників інших національностей, до однолітків, батьків, сусідів, інших людей.

Патріотичне виховання дошкільнят має розв'язувати ширше коло завдань, ніж ті, що зазначені. Це не лише виховання любові до рідного дому, сім'ї, дитячого садка, але й виховання шанобливого ставлення до людини-трударя та результатів її праці, рідної землі, захисників Вітчизни, державної символіки, традицій держави, загальнонародних свят.

Виховання любові до Батьківщини, до своєї Вітчизни — завдання надзвичайно складне, особливо, коли йдеться про дітей дошкільного віку. Однак значною мірою така складність виникає під час спроби переносити на дітей «дорослі» показники проявів любові до Вітчизни.

Дошкільний вік як період становлення особистості має свої потенційні можливості для формування вищих моральних почуттів, до яких і належить почуття патріотизму.

Патріотизм — це почуття приязні, відданості, відповідальності і т. ін. до своєї Батьківщини. Дитину ще в дошкільному віці необхідно навчити бути приязною (*до чого-небудь, бути відповідальною в її малих справах, учинках*). Перш ніж дитина навчиться співпереживати бідам та проблемам Батьківщини, вона повинна навчитися співпереживання взагалі як людського почуття. Захоплення просторами країни, її красою та природними багатствами виникає тоді, коли дитину навчили бачити красу безпосередньо навколо себе. Також, перш ніж людина навчиться працювати на благо Батьківщини, необхідно навчити її добросовісно виконувати трудові доручення, прищеплювати любов до праці.

Таким чином, базовим етапом у формуванні в дітей любові до Батьківщини є накопичення дитиною соціального досвіду проживання у своїй Вітчизні та засвоєння ustalених норм поведінки, взаємин.

Дитина дошкільного віку може і повинна знати, як називається країна, у якій вона живе, її головне місто, столицю, своє рідне місто чи село, які в ньому є найголовніші визначні місця, яка природа рідного краю та країни, де дитина живе, які люди за національністю, за особистісними якостями населяють її країну, чим прославили вони рідну країну й увесь світ, що таке мистецтво, традиції, звичаї її країни.

Дитина дорослішає, і у неї поступово формується «образ власного дому» з його укладом, традиціями, спілкуванням, стилем взаємодії. Дитина сприймає свій дім таким, яким він є, і любить його. Це почуття «батьківського дому» є основою любові до Батьківщини.

Завдання педагога — разом із батьками формувати любов, приязнь до рідного дому, бажання берегти його, робити кращим. Важливо, щоб у дитини в сім'ї були свої обов'язки, щоб її не звільняли через малі роки від спільної праці, — це сприяє зміцненню «почуття сім'ї». Почуття і ставлення стають міцними, якщо діти вкладають свою працю (*беруть участь в озелененні ділянки, в оформленні приміщення до свят*).

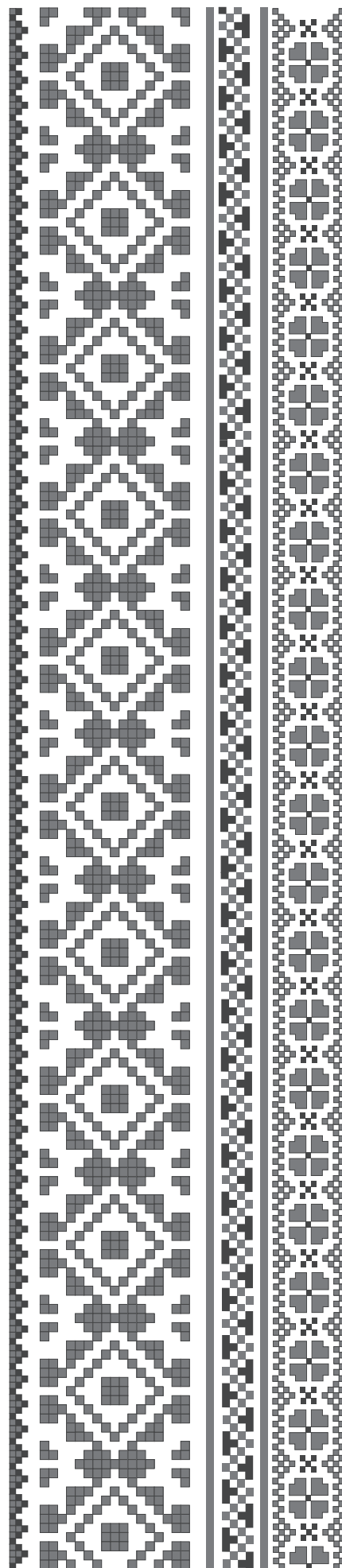
Двір, вулиця, на якій живе дитина, також можуть сприяти зміцненню приязні та відчуття власності (*мій двір, моя вулиця*). Для дитини місто конкретизується вулицею, тобто вона усвідомлює себе перш за все жителем своєї вулиці. Щоб діти «відчули» своє місто, їм необхідно про нього розповідати та показувати його.

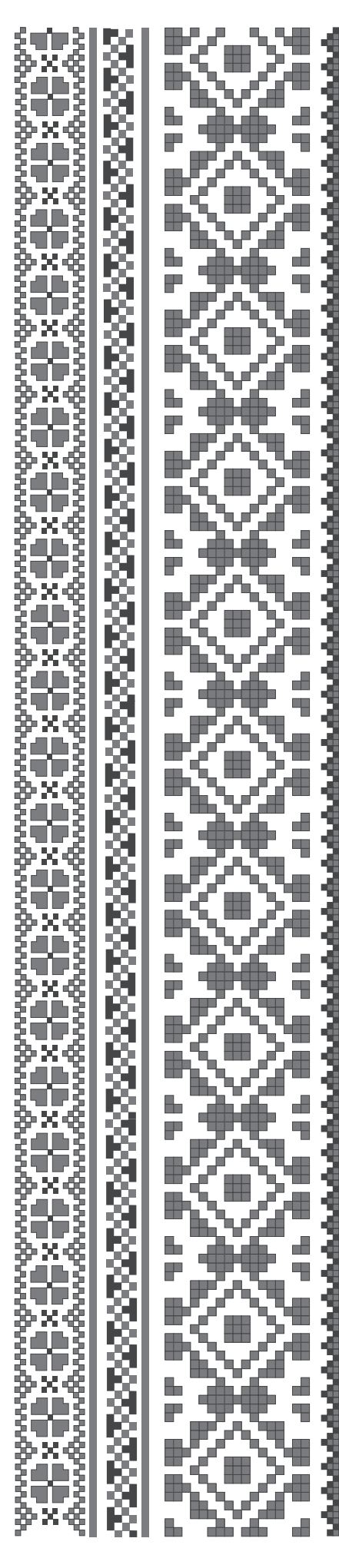
Діти дошкільного віку можуть і повинні знати назву свого міста, його головні вулиці, визначні місця, музеї, театри та ін. Знання, що здобувають діти під час занять, бесід тощо, повинні бути емоційними і спонукати дитину до активної діяльності.

Назву країни можна закріплювати з дітьми в іграх («Хто більше назве країн», «З якої країни гості», «Чия це казка», «З якої країни ця іграшка»), у вправах на зразок «Із різних назв країн визнач нашу країну», «Пошукаємо нашу країну на карті, глобусі» тощо.

Діти повинні знати назву столиці нашої Батьківщини, її визначні місця.

Розглядання ілюстрацій, слайдів, відеофільмів, художні твори, розповіді дорослих, фотографії, екскурсії, малювання, ігри-подорожі — все

це допомагає розв'язувати поставлене завдання. Дітей ознайомлюють із символікою країни, розповідають, що у кожної країни є свій прапор, герб, гімн, розповідають, де і коли вони можуть їх побачити.

Ознайомлюючи з природою рідної країни, слід акцентувати на її красі, розмаїтті, багатстві, на її особливостях. Діти повинні отримати уявлення про те, які тварини живуть в наших лісах, які ростуть дерева, за яким деревом можна відразу визначити Україну («*Без верби і калини нема України*»), які квіти цвітуть на українських полях і луках (*кульбабки, волошки, маки*).

Головна мета занять з дошкільниками 4–5 років — пробудити в дитячих серцях любов до рідної країни з її багатою та різноманітною природою. Для її реалізації необхідно використовувати спостереження, екскурсії, нескладні досліди, працю на ділянках, бесіди за картинами, читання та інсценізацію творів художньої літератури, прогулянки «екологічною стежиною», відпочинок «на веселій галявині» з проведенням цікавих ігор. Дошкільнята залюбки долучаються до природоохоронної діяльності. Малюкам про природу розповідають їхні улюблені казкові персонажі — Озивайко, Добрик, Джмелик із журналу «Джміль», хлопчик Помагай, Травознай та інші. Доброю традицією може стати проведення «Днів Землі» за участю батьків, коли розцвітає і заплітається у віночок буйної зелені вся територія дитячого садка.

Найбільшу увагу необхідно звертати на мову. Рідна мова — найяскравіший вияв національного буття народу, його головна духовна скарбниця. Вона концентрує культурно-історичний шлях нації, є могутнім природним засобом об'єднання людей. Через мову народ передає з покоління в покоління свою мудрість і славу, традиції та культуру. Опановуючи рідну мову, дитина пізнає свій народ, його характер, його матеріальну та духовну культуру, його історію та думки. Саме рідна мова допомагає дитині пізнати і полюбити природу своєї Батьківщини. У роботі з дітьми важливо використовувати малі форми усної творчості українського народу — потішки, забавлянки, пісні та ін. Усна народна творчість — це живе джерело, що в доступній формі донесе до малят мелодику української мови, елементи історії, етнографії.

Засобом патріотичного виховання є мистецтво: музика, художні твори, образотворче мистецтво, народне декоративно-прикладне мистецтво. Необхідно, щоб твори мистецтва, що використовуються у роботі з дітьми, були високохудожніми.

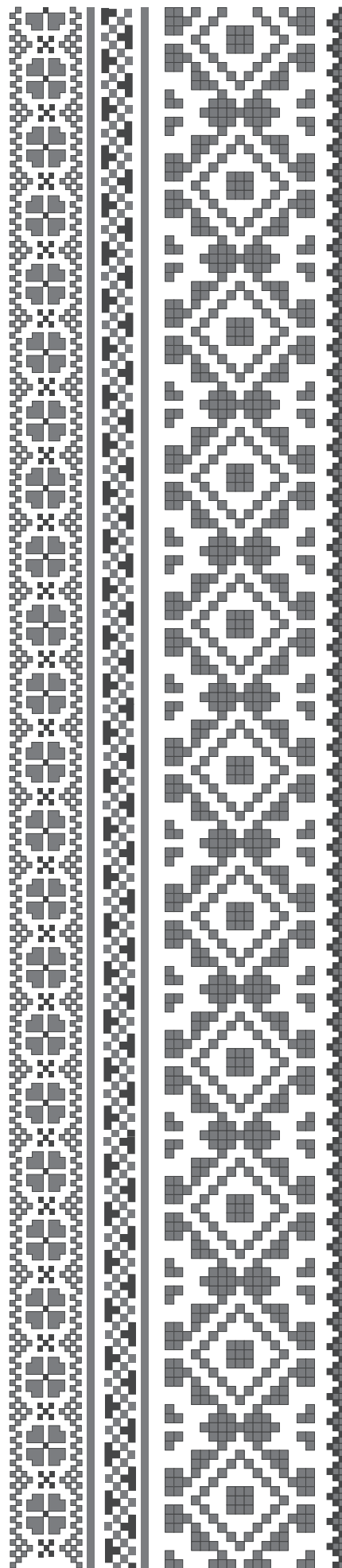
Важливим напрямом роботи з виховання любові до Батьківщини є формування у дітей уявлень про людей рідної країни. Перш за все необхідно згадати тих людей, які прославили нашу країну, — художників, композиторів, письменників, винахідників, учених, мандрівників, філософів, лікарів (*вибір залежить від вихователя*). Необхідно на конкретних прикладах, через конкретних людей ознайомити дітей з «характером» українського народу (*творчі здібності, вмілість, пісенність, гостинність, доброзичливість, чутливість, уміння захищати свою Батьківщину*). Вихователь намагається познайомити дошкільнят з людьми, яким притаманні певні якості чи вміння, залучити дітей до їх діяльності.

У народі кажуть: «Добрий приклад — кращий за сто слів». Утілюючи цей мудрий педагогічний прийом у життя, педагогам необхідно запрошувати до дитсадка відомих людей, фахівців, чиї справи гідні наслідування та популяризації, можуть стати прикладом для малят.

Діти бачать, що звичайні люди, які їх оточують, пишуть гарні вірші, випікають смачний хліб, керують складними машинами та механізмами, виборюють нагороди у спортивних змаганнях тощо. Наші малюки, коли виростуть, стануть особистостями. Цікавими і повчальними є заняття, спрямовані на прищеплення шанобливого ставлення до різних професій та власне праці, зокрема екскурсії на сільськогосподарське виробництво. Малюки, спостерігаючи, як вирощується хліб, переконуються, як багато терпіння, енергії та вміння докладають люди, аби на столі з'явилися смачні булочки. Наочними та вельми цікавими для дітей є заняття за темою «Праця твоїх батьків». На них щиро й цікаво говорять про батьківську роботу, що дуже корисна для суспільства. Провідною у цих бесідах є думка про працьовитість українців як їхню національну рису.

Неабиякого значення для виховання свідомого громадянина набуває прищеплення дітям шанобливого ставлення до героїв війни, ветеранів, до пам'яті про тих, хто загинув, захищаючи Вітчизну; поваги до сучасних воїнів, захисників кордонів Батьківщини. Діти із щирою вдячністю йдуть разом із батьками та вихователями доobelіска Слави, покладають квіти. Значний вплив мають бесіди, зустрічі з ветеранами, екскурсії, використання пісень, віршів, наочного матеріалу. Добре, коли після кожного заходу малята беруть до рук олівці й фарби та відтворюють свої враження в образотворчій діяльності.

Сподіваємося, що використання запропонованих у посібнику матеріалів допоможе вихователям та батькам у святій справі — вихованні справжніх патріотів своєї Вітчизни, здатних відродити та створити нову державу, якою б захоплювались і пишались, — нову Україну.

КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ ТА ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ

УЧІТЬ ДИТИНУ ЛЮБИТИ МАМУ (комплексне заняття)

Програмовий зміст: закріпити знання дітей про родину; учити дітей правильно добирати прикметники; розвивати мовлення дітей, дрібну моторику; розширювати словниковий запас; виховувати добрі, ніжні почуття до своєї матері; викликати почуття гордості та радості за добрі вчинки, почуття подяки за материнську турботу; продовжувати вчити використовувати нетрадиційне малювання трафаретом та патичком.

Матеріал: презентація «Притча про маму»; відеоролик «Рідну маму бережіть!»; скринька; палички для лічби; картки з літерами та складами; намальовані портрети мам; промінчики з жовтих ниток; трафарети квітів; патички; фарби; аркуш паперу.

Попередня робота: розучування пісень, віршів та прислів'їв про матусю; словникова робота; малювання портрета матусі.

Хід заняття

Вихователь. Любі діти, сьогодні я приготувала для вас щось незвичайне. Хочете дізнатися, що саме? Умоцуйтеся зручненько, дивіться та слухайте.

ПРИТЧА ПРО МАМУ

(Презентація)

За день до свого народження дитина запитала у Бога:

— Кажуть, завтра мене відправляють на Землю... Я не знаю, навіщо я йду в цей світ. Що я повинна робити?

Бог відповів:

— Я подарую тобі Ангела, який завжди буде поруч із тобою і піклуватиметься про тебе...

Дитина замислилась, а потім сказала знову:

— Тут на Небесах я тільки співаю і сміюся, цього достатньо мені для щастя.

Бог відповів:

— Твій Ангел буде співати тобі та посміхатися для тебе. Ти відчуєш його любов і будеш щасливою...

— Але ж як я буду розуміти людей, адже я не знаю їх мови? — запитала дитина, пильно дивлячись на Бога.

Бог посміхнувся і відповів:

— Твій Ангел говоритиме тобі найпрекрасніші та найсолодші слова, що ти коли-небудь чула... Він спокійно та терпеливо навчатиме тебе своєї мови.

— Я чула, що на Землі є зло! Хто захистить мене?

Бог ніжно торкнувся дитячої голівки і сказав:

— Твій Ангел захистить тебе... Навіть ризикуючи власним життям...

У той час на Небесах панувала тиша, та із Землі почулися голоси, і дитина поспішаючи запитала:

— Боже, як же звати мого Ангела?

— Неважливо, як його звать, у нього багато імен. Ти будеш називати його...

«МАМА»!!!

Вихователь. Найперша літера, якою починаються майже всі абетки світу,— це літера «А». І вже за нею шикуються у певному порядку всі інші літери. Найперше слово, що вимовляють діти майже в усіх країнах світу,— це слово «мама». Уже за цим святим і найріднішим словом діти навчаються інших слів своєї рідної мови.

Найдорожчою людиною у нашому житті завжди була, є і буде мама. Із нею ми відкрили для себе світ. Перші кроки зроблено, тримаючись за мамині надійні руки. Перша пісня — мамина. Першу іграшку подала мама, і перша порада — також мамина. Наша мама найдорожча, найкраща і єдина. Мама ласкава, ніжна і добра. Вона завжди поруч.

Пам'ятаєте, скільки віршів ми вчили про маму? Хто хоче пригадати хоч один з них?

Діти (*по черзі*)

1. Пам'ятаймо, милі діти,
Пам'ятаймо завжди з вами,
Що для нас в усьому світі
Найдорожчі — наші мами!
2. Нам, маленьким і дорослим,
Все дають вони з любов'ю:
Ніжне серце, світлий розум,
Сили нашому здоров'ю.
3. Як ставали ми на ноги,
Перший крок наш був — до мами!
Радість маєм чи тривогу —
Серце мами завжди з нами.

Ви х о в а т е л ь. Ви вже, напевно, зрозуміли, що сьогодні ми поговоримо про доброту, тепло, чарівність, що випромінює людина, яку ми всі добре знаємо та любимо.

Так, саме про маму ми сьогодні говоритимемо. Ось у мене є така чарівна скринька. Я її відчиню. Вона стоятиме відчиненою протягом усього заняття. А навіщо — ви згодом дізнаєтесь.

Діти, пригадаймо свою матусю. Кожен із вас розповість про неї. Хто бажає розповісти першим про свою маму? Де вона працює? Чим займається вдома? Чим ви разом із нею любите займатися у вільний час? (*Діти по черзі розповідають про своїх матусь.*)

— Як ми лагідно називаємо свою маму? (*Дидактична гра «Назви лагідно».*)

— А що мама вміє робити?

— Діти, як ви гадаєте, чому мама — чарівниця?

— Діти, у світі все починається з мами... Перше слово, що промовляє дитина, — це «мама». Колискову пісню для вас співає мама.

Заспіваймо гарну колискову!

Діти виконують пісню «Ніжна колисаночка» (*муз. і сл. А. Баченко*).

— Коли діти йдуть до школи, то перше слово, що вони прочитають у букварі, — «мама». Складімо слово «мама».

Діти викладають слово «мама» з літер, паличок, складів.

— А зараз я хочу вам, діти, розповісти легенду про маму. Багато існує легенд про матінок, але мені хочеться розповісти саме цю.

Зустрілись якось декілька людей і почали сперечатися, яке найкраще слово у світі.

— *Здоров'я*, — відповів хворий.

— *Молодість*, — сказав старий.

— *Хліб*, — відповів жебрак.

— *Перемога*, — сказав стрілець.

— *Воля*, — сказав невільник.

— *Правда*, — сказав мудрець.

Аж тут з куточка обізвалась сирітка:

— Найкраще в світі слово — *мама*.

І всі сказали: «Мама».

— Запам'ятайте і ви, діти, що найдорожче в світі слово — *мама*.

А зараз пригадаймо прислів'я про маму, що ми вчили.

Діти (*по черзі*):

- Без мами хата порожня.
- Без матусі й мед гіркий.
- Мати однією рукою б'є, а другою голубить.
- Матері ані купити, ані заслужити.
- Хто маму має, той горя не знає.
- Материнська ласка краю не знає.

— А ще, діти, багато в світі пісень написано про найдорожчу в світі людину — матінку. А хто з вас пам'ятає пісню про маму?

— Діти, послухаємо одну з них. (*Звучить аудіозапис пісні «Чорнобривці».*)

— Усі діти люблять гратися, і в дитячому садку, і вдома. А ще більше люблять, коли з ними грають їхні мами. У які ігри ви граєте з матусями? Зараз ми пригадаємо одну гру.

Фізкультхвилинка

Забавлялись дітлахи,

(*Підводяться, піднімають руки вгору, потягуються.*)

Виглядали маму.

(*Руки на пояс, повороти ліворуч, праворуч.*)

Ось так — ручку до ручки.

(*Плескають у долоні.*)

Ось так — шапку до шапки.

(*Руки до голови, вгору.*)

Ось так, а її немає.

(*Хитають головою.*)

Так, так, так!

(*Стрибають.*)

Мамочка прийшла!

— Діти, ви всі, мабуть, любите, коли вам матуся читає казки. У кожного з вас, мабуть, є улюблені. Зараз ми перевіримо, чи добре ви їх знаєте. Я читатиму деякі рядки з казок, а ви скажіть, з якої вони казки.

- «Мій Котику, мій братику! Несе мене Лиска за високі ліси, за круті гори...». (*«Котик і Півник»*)
- «Гуси, гуси, гусенята! Візьміть мене на крилята...» (*«Івасик-Телесик»*)
- «Були собі двоє мишенят...» (*«Колосок»*)
- «Де ж усі сховались звірі, у якій квартирі? Дуже тісно, невеличка ця чухова...» (*«Рукавичка»*)
- «Погнала баба і на третій день бичка пасти, сіла та й заснула...». (*«Солом'яний бичок»*)

— Діти, певно, ви помітили, що в казках люди і добрі, і злі. У житті також зустрічаються різні люди — добрі та жорстокі. Чи є погані, злі мами? (*Відповіді дітей.*)

— А якщо вони вас сварять? (*Відповіді дітей.*)

— «Три біди є у людини — смерть, старість і погані діти», — мовить українська мудрість. Старість — неминуча, смерть — невблаганна, перед нею не можна зачинити двері свого дому, а від поганих дітей дім уберегти можна. Кожній мамі хочеться, щоб її діти росли добрими, чуйними, увічливими, старанними, чесними, але в житті, як на довгій ниві, усяке трапляється, бувають дні, коли ви, діти, скоїте щось недобре і мама сердиться на вас, але... материн гнів, як весняний сніг, — рясно впаде, та швидко розтане. Тому мами й виховують вас чуйними, лагідними, доброзичливими, ввічливими. Коли навіть мама і сварить вас, це не означає, що вона вас не любить.

А зараз покажемо, які ми ввічливі.

Пальчикова гімнастика

Доброго ранку, сонце привітне!

Доброго ранку, небо блакитне!

Доброго ранку, у небі пташки!
Доброго ранку, маленькі дубки!
Доброго ранку, добрії люди!
Я вас вітаю, люблю, пізнаю,
Бо живемо ми в одному краю.

*(Пальцями правої руки по черзі вітатися з пальцями лівої руки, попле-
скуючи одне одного по кінчиках.)*

— Діти, про вас піклуються і мама, і тато, і всі дорослі. Як вони це роб-
лять? *(Відповіді дітей.)*

— Діти, чи тільки про вас повинні піклуватися дорослі? *(Відповіді дітей.)*

— Що можете зробити ви для них? *(Відповіді дітей.)*

— Як допомагати? *(Відповіді дітей.)*

— Діти, розповімо про свої добрі справи і пограємо у гру.

Дидактична гра «Добрі справи»

Діти утворюють коло; дитина, якій вихователь кидає м'яч, називає добрі
справи, що виконує вдома.

— Діти, матуся потребує від вас допомоги тільки зараз, чи й коли ви подо-
рослішаєте?

— Діти, пригадаймо ваших бабусь та дідусів. Як ваші батьки піклуються
про них? *(Відповіді дітей.)* І ви повинні завжди піклуватися про своїх батьків.

Перегляд відеоролика «Рідну маму бережіть!» ([http://www.youtube.com/
watch?v=cAN7KuMfp8g](http://www.youtube.com/watch?v=cAN7KuMfp8g)).

— Тож завжди намагайтеся бути слухняними і вихованими, турбуйтеся
про своїх батьків і не завдавайте їм прикроців.

Настав час розповісти вам про скриньку. Як я і казала, ця скринька — ча-
ривна. Вона була весь час відчинена. І всі добрі та ніжні слова, що ви сказали,
уся любов, якою сповнені ваші серця, — усе зібралось у цій скриньці. Зараз
ми її зачинимо. І якщо колись ваші мами засмутяться, або їм буде сумно, то
скринька відразу відчиниться — любов та доброта ваших сердець, лагідні
слова відразу допоможуть їм.

Діти, пригадуєте, ми говорили, що мама — наче сонечко, яке гріє нас своєю
турботою і любов'ю. Ми нещодавно малювали портрети мам на маленьких со-
нечках. Зараз трохи пограємо.

Вправа «Сонечко»

— Діти, заплющте очі, простягніть руки. На долоньках у вас є маленькі со-
нечка. Крізь пальчики, ніби промінці сонця, йде тепло по всій руці. Руки за-
спокоїлися, відпочивають, сонячні промінчики зігрівають вас.

Діти, а якщо всі ці сонечка з'єднати в одне сонце, то любов та добро збіль-
шаться. Ось у мене є велике сонечко *(показує сонце без промінців)*, «оживимо»
наше сонечко. З'єднаймо всі маленькі сонечка! *(Діти разом викладають ве-
лике сонце з портретів мам.)*

— А тепер кожен із вас проведе промінчик до себе від великого сонечка,
що зігріватиме вас своїм теплом. *(Діти викладають промінці з ниток від
портретів своїх матусь, милуються сонечком.)*

— Діти, незабаром свято — День матері. Його святкують у кожній україн-
ській родині. Я хочу запропонувати вам намалювати своїм матусям квіти і по-
дарувати їх.

Діти малюють тюльпани через трафарет. Звучить аудіозапис пісні про ма-
му.

КОЛИСКОВА ДЛЯ МАЛЯТ (тематичне заняття)

Програмовий зміст: продовжити ознайомлення дітей з українським народним фольклором — колисковою піснею та її призначенням; учти уважно слухати колискову, розуміти її зміст та передавати мелодію; поглибити уявлення дошкільників про місце жінки (*матері, вихователя*) у їхньому житті; розширювати словник дітей (*колискова, немовля, сон-дрімота, колисати, колиска*); закріпити навички утворення іменників та прикметників пестливої форми (*колисочка, калиночка, дитиночка, коточок, малесенький, гарнесенький, м'якесенький, радесенький, сіренький, біленький*); розвивати пам'ять, увагу, уяву, музичні навички; формувати інтерес до української народної творчості, традицій нашого народу, почуття національної свідомості; виховувати любов та повагу до жінки-матері.

Обладнання: іграшкове ліжко; лялька-пупс; магнітофон; аудіозапис колискової пісні «Ой, ну, котко, коточок!» (у виконанні Ніни Матвієнко); український костюм (для вихователя) та костюми (для вихователя і дітей).

Хід заняття

Діти сидять на стільчиках, заходить вихователь із лялькою-пупсом у руках.

Вихователь. Діти, погляньте, яка чудова лялька завітала сьогодні до нас у гості! Це Андрійко. Гляньте, який він охайний: і вмитий, і причесаний, і красиво одягнений. Вочевидь, про нього хтось турбується. А хто це, скажете, відгадавши загадку.

- Хто вас, дітки, ніжно любить?
Хто вбирає і голубить?
Хто кладе у ліжко спати? (*Мату*)

— Так. Без ніжних і люблячих мам нам було б дуже важко. Про вас у нашому дитячому садку піклуються мами-вихователі та мами-няні.

— Хто вас ніжно будить уранці, застеляє ліжка?

— Хто допомагає одягатися, чепуритися?

— Хто годує в їдальні?

— Із ким ви займаєтеся, граєтеся, відпочиваєте?

— Усі ви любите своїх мам, адже вони віддають вам своє душевне тепло, любов та ніжність.

Коли ви були зовсім маленькими, мами співали вам колискових пісень, а мамина пісня — найдорожча за все, а мамине слово — тепле і світле, як саме сонечко.

Сьогодні Андрійко завітав до вас зі своєю колисковою, що йому мама співає. Послухайте її уважно разом із Андрійком.

(*Звучить аудіозапис колискової «Ой, ну, котко, коточок!».*)

— Про кого ця пісня?

— Як співає Андрійкова мама колискову: тихо чи голосно, протяжно чи різко, лагідно чи сердито?

— Ви все правильно говорите. Колискові пісні мати співає дитині, коли та хоче спати. (*Вихователь із лялькою у руках своїми діями показує все, про що говорить.*) Вона бере дитину до своїх рук, ніжно пригортає до себе, качає її, лагідним, спокійним голосом протяжно, наспівує:

Повішу я колисочку на калиночку.
Буде вітер колисати мою дитиночку,
Буде вітер колисати, пташечки співати,
Буде моя дитиночка в колисочці спати.
Повішу я колисочку на вербу, на вербу,
Нехай вітер поколише, поки я ся верну...

Ось Андрійко і задрімав. Його слід покласти у колисочку, де йому зручно спати. (*Кладе у колисочку.*)

— Діти, про що співала я у колисковій? (*Про колисочку, дитиночку, калиночку, вітер тощо*)

Діти промовляють за вихователем іменники та прикметники пестливої форми.

Фізкультхвилинка «Весняний гай»

— Встанемо і перетворимося на високі дерева, піднімо руки, похитаємося, бо ж на нас дме вітер: ш-ш-ш...; прилетіли пташечки, замахали крильцями, подивилися навкруги, защебетали, політали та й у свої гніздечка повернулися.

Діти, хоч ми і намагалися не шуміти, та Андрійко все ж прокинувся. (*Вихователь бере ляльку до рук.*) Ви звернули увагу, яка красива колисанка в Андрійка? Зараз ліжка виготовляють майстри на меблевих фабриках, а раніше колиски та ліжка для своїх діток виготовляли татусі: їх плели з лози, вирізали з деревини, обов'язково прикрашаючи. В Україні вважали, що чим красивішою у немовляти є колисочка, тим більше її мама з татом люблять. А коли дитя виростало, його колиску не викидали із хати, а зберігали, «щоб життя у хаті було».

Бачу, наше немовля втомилося і дуже хоче спати. Покладімо його у колисочку.

Колисочка гарнесенька,
Дитиночка малесенька:
Та м'якенькі подушки,
Та шовкові пелюшки.
Ходить сон-дрімота коло хати,
Ходить сон-дрімота волохатий,
Діткам бажає міцно спати.

— Діти, ви знаєте колискову? Заспівайте її ляльці! Може, тоді Андрійко засне.

Діти виконують колискову за допомогою вихователя кілька разів.

Коти-коти два,
Сірі й білі обидва,
Не ходіть по хаті,
Не будіть дитяти.
В нас дитя малесеньке,
Воно спати радесеньке.

— Ось наше немовля й заснуло. Український народ створив безліч колискових пісень, що передаються з покоління в покоління. Ці пісні зігрівають наші душі любов'ю до рідної землі, людей, природи. Ваші мами-вихователі дуже втомлюються, але вони все одно співають вам колисаночки, щоб вам наснилися чудові сни. Український народ говорить: «Найдорожча пісня — та, з якою мама колисала». Ви виростите, і своїм дітям теж співатимете ці колискові пісні. Ще раз заспіваймо для Андрійка.

Діти співають, а потім тихо виходять з ігрової, щоб не заважати ляльці «відпочивати».